

Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen de 1789 (France V.)

The declaration of the rights of man and of the citizen (1789) (English V.)

የ 1789 ዓ.ም የፈረንሳይ ሃገር የሰው እና የዜጎች መብቶች መግለጫ (የአማርኛው ቨርሻን)

ይህ የፈረንሳይ ሃገር የሰው ልጆች መብት ከብር የሚያረጋግጥ አዋጅ እንደ ኤሮፓ አቆጣጠር በ 1789 ዓ.ም በፈረንሳይ ሃገር የተጻፈ ነው። በአፍሪካ ሃገሮች የሰውን ልጅ የሚያስከብር መብት ቢኖርም እንኳን፣ በተግባር ባለመዋሉ ብዙ ጉዳት በህብረተሰቡ ላይ ሲወርድ ይታያል።

ከዚህ በመነሳት፣ የሰው ልጅ መብት በፈረንሳይ ሃገር ምን እንደሚመስል ለማሳየት ፣ የፈረንሳይ ሃገር የሰው ልጆች መብት ከብር የሚያረጋግጠውን አዋጅ እንደሚከተለው ተተርጉሞ ቀርቦዋል።

(ይህ የአማርኛው ትርጉም እ.ኤ.አ 5/6/2023 መስፍን ሓጎስ ተወልዶ እንደ ተረጎመው የቀረበ ጽሁፍ ነው።)

መግቢያ (Preamble)

በብሔራዊ ምክር ቤት ውስጥ የተቋቋሙት የፈረንሳይ ሕዝብ ተወካዮች ፡- የሰውን መብት አለማወቅ፣ ቸልተኝነት ፣ ወይም ንቃት፣ ብቸኛው የሕዝብ ችግሮችና የመንግሥት ብልሹነት መንስኤዎች መሆናቸውን ከግምት ውስጥ በማስገባት፣ የሰው ልጅ ተፈጥሯዊ፣ የማይታለፉ እና የተቀደሱ መብቶች ለማስከበር በአዋጅ ለማሳየት ወስነዋል። ይህ አዋጅ፣ ለሁሉም ማህበራዊ አካላት መብቶቻቸውን እና ግዴታዎቻቸውን ያለማቋረጥ ያስታውሳቸዋል። ስለዚህ የሕግ አውጭው ሥልጣን እና የአስፈጻሚው አካል ሥልጣን ከማንኛውም የፖለቲካ ተቋም ግብ ጋር በማንኛውም ጊዜ ሊነጻጸሩ በመቻላቸው የበለጠ እንዲከበሩ ያረጋቸዋል። ከአሁን በኋላ የዜጎች ቅሬታዎች በቀላል እና በማያከራከሩ መርሆዎች ላይ ተመስርተው፣ ሁልጊዜ ሕገ-መንግሥቱን በመጠበቅ የሁሉንም ህብረተሰብ ፍላጎት ያረጋግጣል።

ስለሆነም ብሄራዊ ምክር ቤቱ፣ በበላይ አካል ፊት እና ሃላፊነት ስር የሚከተሉትን የሰው እና የዜጎች መብቶች ተቀብሎና አውቆ አውጇል።

አማርኛ Amharic	Français ፈረንሳይኛ	English እንግሊዝኛ
----------------	-------------------	------------------

አንቀጽ 1

Article 1

Article 1

ሁሉም የሰው ልጆች ነፃ እና በመብት እኩል ናቸው። ማህበራዊ ልዩነቶች ሊኖሩ የሚችሉት፣ በአብሮነት (በጋራ ኑሮዎች) ጠቀሜታ ላይ የተመሰረቱ ሲሆኑ ብቻ ነው።

Les hommes naissent et demeurent libres et égaux en droits. Les distinctions sociales ne peuvent être fondées que sur l'utilité commune.

Men are born and remain free and equal in rights. Social distinctions may be based only on considerations of the common good.

አንቀጽ 2

የህሉም የፖለቲካ ማህበራት አላማ የሰው ልጅ ተፈጥሯዊ እና ጊዜ የማይሸረወን የሰው ልጅ መብት ማስጠበቅ (ማቀብ) ነው። እነዚህ መብቶች ነፃነት፣ ንብረት፣ ደህንነት እና ጭቆናን መቋቋም ናቸው።

Article 2

Le but de toute association politique est la conservation des droits naturels et imprescriptibles de l'homme. Ces droits sont la liberté, la propriété, la sûreté, et la résistance à l'oppression.

Article 2

The aim of every political association is the preservation of the natural and imprescriptible rights of Man. These rights are Liberty, Property, Safety, and Resistance to Oppression.

አንቀጽ 3

የማንኛውም ሥልጣን መርህ በዋናነት ብሔራዊ ነው። የትኛውም የድርጅት አካል፣ የማንኛውም ግለሰብ የራሱ ያልሆነውን የማንኛውንም ስልጣን መጠቀም አይችልም።

Article 3

Le principe de toute souveraineté réside essentiellement dans la nation. Nul corps, nul individu ne peut exercer d'autorité qui n'en émane expressément.

Article 3

The principle of any Sovereignty lies primarily in the Nation. No corporate body, no individual may exercise any authority that does not expressly emanate from it.

አንቀጽ 4

ነፃነት ማለት ሌሎችን የማይጎዳ ሆኖ የማንኛውንም ነገር ማድረግ መቻልን ያጠቃልላል። ስለዚህ የእያንዳንዱ ሰው ተፈጥሯዊ መብቶች፣ የሌሎችን የህብረተሰብ ክፍሎች ተመሳሳይ መብቶች ተጠቃሚነት ከሚያረጋግጡት ገደቦች በስተቀር፣ ምንም ገደብ የለውም።

Article 4

La liberté consiste à pouvoir faire tout ce qui ne nuit pas à autrui : ainsi, l'exercice des droits naturels de chaque homme n'a de bornes que celles qui assurent aux autres membres de la société la jouissance de ces mêmes droits. Ces bornes ne peuvent être déterminées que par la loi.

Article 4

Liberty consists in being able to do anything that does not harm others: thus, the exercise of the natural rights of every man has no bounds other than those that ensure to the other members of society the enjoyment of these same rights. These bounds may be determined only by Law.

እነዚህ ገደቦች በሕግ ብቻ ሊወሰኑ ይችላሉ።

አንቀጽ 5

ሕጉ ለህብረተሰቡ ጎጂ የሆኑ ድርጊቶችን ብቻ የመከላከል መብት አለው። በሕግ ያልተከለከለ ማንኛውም ነገር ሊታገድ አይችልም፤ ማንም ሰው ሕጉ ያልፈቀደውን እንዲፈጽም ሊገደድም አይችልም።

Article 5

La loi n'a le droit de défendre que les actions nuisibles à la société. Tout ce qui n'est pas défendu par la loi ne peut être empêché, et nul ne peut être contraint à faire ce qu'elle n'ordonne pas.

Article 5

The Law has the right to forbid only those actions that are injurious to society. Nothing that is not forbidden by Law may be hindered, and no one may be compelled to do what the Law does not ordain.

አንቀጽ 6

ሕጉ በጥቅሉ የፈቃድ መግለጫ ነው። ሁሉም ዜጎች ለህጉ ምስረታ፣ በግል ወይም በተወካዮቻቸው አማካይነት የበኩላቸውን አስተዋፅኦ የማድረግ መብት አላቸው። ህጉ ለሁሉም ተመሳሳይ መሆን አለበት፤ ለመከላከልም ሆነ ለመቅጣትም። ሁሉም ዜጎች በህግ እይታ እኩል ሆነው፤ ከመልካም ምግባራቸው (ከ በጎ ስራቸው) እና ከችሎታቸው ልዩነት በስተቀር የሥልጣን፣ የህዝብ ቦታና፣ ሥራ፣ እንደ አቅማቸው እና ያለምንም ልዩነት የመሳተፍ መብት አላቸው።

Article 6

La loi est l'expression de la volonté générale. Tous les citoyens ont droit de concourir personnellement, ou par leurs représentants, à sa formation. Elle doit être la même pour tous, soit qu'elle protège, soit qu'elle punisse. Tous les citoyens étant égaux à ses yeux sont également admissibles à toutes dignités, places et emplois publics, selon leur capacité, et sans autre distinction que celle de leurs vertus et de leurs talents.

Article 6

The Law is the expression of the general will. All citizens have the right to take part, personally or through their representatives, in its making. It must be the same for all, whether it protects or punishes. All citizens, being equal in its eyes, shall be equally eligible to all high offices, public positions, and employments, according to their ability, and without other distinction than that of their virtues and talents.

አንቀጽ 7

ማንም ሰው በሕግ ከተወሰነው ጉዳይ እና በድንጋጌው መሰረት ካልሆነ በስተቀር ሊከሰስ፣ ሊታሰር ወይም ሊያዝ አይችልም። የዘፈቀደ ትዕዛዞችን የሚያነሳሱ፣ ያፋጠኑ፣ ያስፈፀሙ ወይም እንዲፈጸሙ ምክንያት የሆኑ መቀጣት አለባቸው፤ ነገር ግን በህግ የተጠራ ወይም የተያዘ ማንኛውም ዜጋ ሳያቅማማ ለህጉ መታዘዝ አለበት፤ መቃወም ጥፋተኛ ያደርገዋል።

Article 7

Nul homme ne peut être accusé, arrêté ni détenu que dans les cas déterminés par la loi, et selon les formes qu'elle a prescrites. Ceux qui sollicitent, expédient, exécutent ou font exécuter des ordres arbitraires, doivent être punis ; mais tout citoyen appelé ou saisi en vertu de la loi doit obéir à l'instant : il se rend coupable par la résistance.

Article 7

No man may be accused, arrested, or detained except in the cases determined by the Law, and following the procedure that it has prescribed. Those who solicit, expedite, carry out, or cause to be carried out arbitrary orders must be punished; but any citizen summoned or apprehended by virtue of the Law must give instant obedience; resistance makes him guilty.

አንቀጽ 8

ህጉ ጥብቅ እና ግልጽ ሆነው አስፈላጊ የሆኑ ቅጣቶችን ብቻ ያስቀምጣል፤ እና ማንም ሰው ከወንጀሉ በፊት በተደነገገ እና በታወጀ ህግ ብቻ ተጠያቂ ሊሆን ይገባል።

Article 8

La loi ne doit établir que des peines strictement et évidemment nécessaires, et nul ne peut être puni qu'en vertu d'une loi établie et promulguée antérieurement au délit, et légalement appliquée.

Article 8

The Law must prescribe only the punishments that are strictly and evidently necessary, and no one may be punished except by virtue of a Law drawn up and promulgated before the offense is committed, and legally applied.

አንቀጽ 9

ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ ሆኖ በማስረጃ እስካልተገኘ ድረስ እንደ ንፁህ እየተገመተ፣ እሱን ለማሰር አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ፣ የእሱን ማንነት ለማረጋገጥ ሲባል ከሚደረግ ፣ የማይፈለግ ማንኛውም ተገቢ ያልሆነ ጭካኔ በጥብቅ መከልከል አለበት።

Article 9

Tout homme étant présumé innocent jusqu'à ce qu'il ait été déclaré coupable, s'il est jugé indispensable de l'arrêter, toute rigueur qui ne serait pas nécessaire pour s'assurer de sa personne doit être sévèrement réprimée par la loi.

Article 9

As every man is presumed innocent until he has been declared guilty, if it should be considered necessary to arrest him, any undue harshness that is not required to secure his person must be severely curbed by Law.

አንቀጽ 10

ማንም ሰው በአስተያየቱ ምክንያት ፣ ሃይማኖታዊም ቢሆን፣ በሕግ የተዘረጋውን ህዝባዊ ስርዓት እስካላዛባ (ጣልቃ እስካልገባ) ድረስ ሊረበሽ አይገባም ።

Article 10

Nul ne doit être inquiété pour ses opinions, même religieuses, pourvu que leur manifestation ne trouble pas l'ordre public établi par la loi.

Article 10

No one may be disturbed on account of his opinions, even religious ones, as long as the manifestation of such opinions does not interfere with the established Law and Order.

አንቀጽ 11

ነፃ የሃሳብና የአመለካከት ልውውጥ የሰው ልጅ እጅግ ውድ ከሆኑ መብቶች አንዱ ነው። ስለዚህ ማንኛውም ዜጋ፣ መብቶችን ያላግባብ መጠቀም ካልሆነ በስተቀር፣ በነጻነት መናገር፣ መፃፍ፣ ማተም ይችላል።

Article 11

La libre communication des pensées et des opinions est un des droits les plus précieux de l'homme : tout citoyen peut donc parler, écrire, imprimer librement, sauf à répondre de l'abus de cette liberté dans les cas déterminés par la loi.

Article 11

The free communication of ideas and opinions is one of the most precious rights of man. Any citizen may therefore speak, write, and publish freely, except what is tantamount to the abuse of this liberty in the cases determined by Law.

አንቀጽ 12

የሰው እና የዜጎች መብት ዋስትና ለማረጋገጥ፣ ሕዝባዊ ኃይል መቋቋምን ይጠይቃል፣ ስለዚህ ይህ ህዝባዊ ኃይል የሚቋቋመው ለሁሉም ጥቅም እንጂ ሥልጣን በአደራ ለተሰጣቸው ሰዎች የተለየ ጥቅም አይደለም።

Article 12

La garantie des droits de l'homme et du citoyen nécessite une force publique : cette force est donc instituée pour l'avantage de tous, et non pour l'utilité particulière de ceux auxquels elle est confiée.

Article 12

To guarantee the Rights of Man and of the Citizen a public force is necessary; this force is therefore established for the benefit of all, and not for the particular use of those to whom it is entrusted.

አንቀጽ 13

ለሕዝብ ኃይል ጥበቃ እና ለአስተዳደር ወጪዎች የጋራ መዋጮ አስፈላጊ ነው፣ ይህ መዋጮ ወይም ታክስ ፣ በሁሉም ዜጎች መካከል በአኩልነት መሰራጨት አለበት ፣ ክፍያውም፣ እንደ መክፈል አቅማቸው የተመጣጠነ ይሆናል።

Article 13

Pour l'entretien de la force publique, et pour les dépenses d'administration, une contribution commune est indispensable : elle doit être également répartie entre tous les citoyens, en raison de leurs facultés.

Article 13

For the maintenance of the public force, and for administrative expenses, a general tax is indispensable; it must be equally distributed among all citizens, in proportion to their ability to pay.

አንቀጽ 14

ሁሉም ዜጎች የህዝቡን መዋጮ አስፈላጊነት ፣ በራሳቸው ወይም በተወካዮቻቸው አማካኝነት ማረጋገጥ፣ በነፃነት የመስማማት፣ አጠቃቀሙን የመቆጣጠር እና መጠኑን የመወሰን፣ የክፍያ አሰባሰብን እና ጊዜውን የመወሰን መብት አላቸው።

Article 14

Tous les citoyens ont le droit de constater, par eux-mêmes ou par leurs représentants, la nécessité de la contribution publique, de la consentir librement, d'en suivre l'emploi, et d'en déterminer la quotité, l'assiette, le recouvrement et la durée.

Article 14

All citizens have the right to ascertain, by themselves, or through their representatives, the need for a public tax, to consent to it freely, to watch over its use, and to determine its proportion, basis, collection, and duration.

አንቀጽ 15

Article 15

Article 15

ህብረተሰቡ የመንግስት ባለስልጣንን ስለአስተዳደሩ የመጠየቅ መብት አለው።

La société a le droit de demander compte à tout agent public de son administration.

Society has the right to ask a public official for an accounting of his administration.

አንቀጽ 16

Article 16

Article 16

የመብት ዋስትና በህግ ያልተረጋገጠበት ወይም የስልጣን ክፍፍል ያልተወሰነበት ማንኛውም ማህበረሰብ፣ ህገ መንግስት የለውም።

Toute société dans laquelle la garantie des droits n'est pas assurée, ni la séparation des pouvoirs déterminée, n'a point de Constitution.

Any society in which no provision is made for guaranteeing rights or for the separation of powers has no Constitution.

አንቀጽ 17

Article 17

Article 17

የህዝብ ፍላጎት በህጋዊ መንገድ ተረጋግጦ በግልጽ በፍትሃዊ መንገድ ተጠይቆ እና ቀደም ብሎ የካሳ ክፍያ ካልተከፈለ በስተቀር። የንብረት ባለቤትነት መብት የማይጣስ እና የተቀደሰ ስለሆነ ማንም ሰው ሊከለከል አይችልም።

La propriété étant un droit inviolable et sacré, nul ne peut en être privé, si ce n'est lorsque la nécessité publique, légalement constatée, l'exige évidemment, et sous la condition d'une juste et préalable indemnité.

Since the right to Property is inviolable and sacred, no one may be deprived thereof, unless public necessity, legally ascertained, obviously requires it, and just and prior indemnity has been paid.